

π. Γεωργίου Δ. Μεταλληνού

ΠΑΓΑΝΙΣΤΙΚΟΣ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ
Ἡ
ΕΛΛΗΝΟΡΘΟΔΟΞΙΑ;

Ἀπάντηση στὴ Νεοπαγανιστικὴ Πρόκληση

Ἐκδόσεις Ἄρμος

Στή σεπτή μνήμη
τοῦ ἀλησμόνητου φίλου
καὶ συναδέλφου
† Ἀγγελου Χωρέμη

Πρόλογος

Τὸ βιβλίο αὐτὸ ἔχει εἰδική προοπτική. Δὲν γράφτηκε, γιὰ νὰ ἐρευνήσῃ σὲ βάθος καὶ πλάτος τὸ φαινόμενο τῆς Νεοειδωλολατρίας ἢ τοῦ Νεοπαγανισμοῦ, μολονότι προϋποθέτει ἐπαρκὴ γνώση τοῦ χώρου αὐτοῦ καὶ τῆς φαινομενολογίας του. Οὔτε ἔχει τὴν ψευδαίσθηση ὅτι θὰ μπορέσῃ νὰ νουθετήσῃ καὶ νὰ πείσῃ τοὺς Νεοπαγανιστὲς μας. Τὸ περιβάλλον τοῦ Νεοπαγανισμοῦ τὸ γνωρίζω πολλὰ χρόνια τώρα. Ἐπαφὲς ἰδιωτικές, δημόσιες συζητήσεις, ἀγωνιώδεις οἱ προσπάθειες, ἀλλὰ οἱ κακοπροαίρετοι ἀπὸ αὐτοὺς «οὐκ ἠβουλήθησαν συνιέναι». Ἀντίθετα, ἔχω διαπιστώσῃ μόνιμη ἐπιθετικότητα καὶ ἀπροκάλυπτη κακία, μίσος γιὰ τὴν Ὁρθοδοξία καὶ τὴν παράδοσή μας, ἢ ἀκόμη καὶ ἐπίπλαστες καὶ ἀνείλικρινεῖς φιλοφρονήσεις τῶν πονηροτέρων, πὺ συγκαλύπτοντας τὰ ἀληθινὰ φρονήματά τους, προσποιοῦνται τοὺς φίλους, γιὰ νὰ μᾶς χρησιμοποιοῦν, ἐπιβάλλοντάς μας ἓνα παθητικὸ ρόλο, γιὰ τὴν ἐνίσχυση τῶν ἀνομολόγητων ἐπιδιώξεών τους. Ἀρκετὰ χρόνια ἔκαμα ὑπομονή, μακροθυμώντας —κατὰ τὸ ἀποστολικό («ἡ ἀγάπη μακροθυμεῖ», Α' Κορ. 13,4)— καὶ προσποιούμενος τὸν ἀφελεῖ, γιὰ νὰ ἔχω ἡσυχὴ τὴν συνείδησή μου καὶ νὰ στεροῦνται κάθε δικαιολογία.

Τώρα πιά ἔχω πεισθεῖ. «Μεταξὺ αὐτῶν καὶ ἡμῶν χάσμα μέγα ἐστήρικται» (Λουκ. 16,26). Αὐτὴ εἶναι πιά ἡ

ἀκλόνητη βεβαιότητά μου. Οὐδεμία δυνατότητα συγκλίσεως ἢ προσέγγισης ὑπάρχει, τοῦλάχιστον μέ τὴν σκληροπυρηνική ομάδα τῆς Νεοειδωλοατρίας, πού περιλαμβάνει στοὺς κόλπους τῆς πολλοὺς ἡμιμαθεῖς καὶ ἀτελέστατους γνῶστες καὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ (οἱ περισσότεροι οὔτε νὰ διαβάσουν μποροῦν ἀρχαῖα –κλασικά– Ἑλληνικά) καὶ τελείως ἀγνοοῦντες τὴν ὀρθόδοξη παράδοση καὶ τὴν ἀγιοπατερική γραμματεία. Ἔχουν ἐντούτοις ἀποψη, σχηματισμένη καὶ παγιωμένη, πού διαμορφώθηκε μέ τὴν τυφλὴ ἀναπαραγωγὴ ὑποβολιμαίων θέσεων ἀπὸ ψευδεπίγραφες πηγές καὶ δομημένη σὲ ἓνα πλῆθος μύθων ἀνιστόρητων καὶ ἀτεκμηρίωτων ἐπιχειρημάτων. Ἐπειδὴ δὲ ἀγνοοῦν τὴν ἐπιστημονικὴ μέθοδο, ἀκόμη καὶ οἱ πτυχιούχοι Α.Ε.Ι., δέχονται ἀνεξέλεγκτα ὅ,τι γράφεται κατὰ τῆς Ἑλληνορθοδοξίας, διότι ἀπλούστατα ἐξυπηρετεῖ τὴν ἐναντίον τῆς πολεμικῆ τους. Πολεμοῦν, ἔτσι, μιὰ καρικατούρα, πού κατασκεύασαν, σταχυολογώντας λιβελλογραφικὰ ὅ,τι ἀρνητικὸ ἀπὸ συμπεριφορὲς δῆθεν χριστιανικὲς (ὑπάρχουν δυστυχῶς, πρβλ. Ρωμ. 2,24) ἢ κατασυκοφαντώντας ἀκόμη καὶ Ἁγίους μας, πού ὡς Ἑλληνας ἐτίμησαν καὶ ἐδόξασαν στὴν ἱστορία τὸ Ἑλληνικὸν Ὄνομα.

Αὐτὸν τὸν «χριστιανισμό» πολεμοῦν, ἀκόμη καὶ οἱ καυχώμενοι γιὰ τὴ γνώση τους. Αὐτὸ φαίνεται κατάφωρα στὶς συζητήσεις μαζί τους. Μένουν σὲ κάποια, ἀσύνδετα μεταξύ τους, ἀνεκδοτολογικὰ στοιχεῖα, ἀντλούμενα ἀπὸ συγγραφεῖς χριστιανομάχους, ἀρχαίους καὶ νεωτέρους, ἀγνοώντας παντελῶς τὸ πνεῦμα τῶν Ἁγίων μας, πού εἶναι ἡ βιούμενη Ὁρθοδοξία. Προσπαθοῦν, ἀντίθετα, νὰ ἀμαυρῶνουν τὴν μνήμη τους: «δολοφόνος» ἢ «πόρνος» ὁ Χρυσόστομος, «ἀνθέλληνας» ὁ Μ. Βασίλειος κ.π.ἄ. Ἀκόμη καὶ

αὐτὸν τὸν Θεάνθρωπο προσπαθοῦν νὰ τὸν ὑποτάξουν στὶς φαντασιώσεις τους, θέλοντας νὰ τὸν ἀποδείξουν... Ἕλληνα, ἀγνοώντας ὅτι μὲ τὴν Σάρκωσή Του προσέλαβε ἀνθρώπινη φύση, ἀνεξάρτητα ἀπὸ ὅποιεσδήποτε φυλετικές ἢ κοινωνικές διακρίσεις. Εἶναι γι' αὐτὸ «πατὴρ» καὶ «σωτὴρ πάντων ἀνθρώπων» (Α' Τιμ. 4,10). Ἀλλὰ οὔτε καὶ ἱστορικά μπορεῖ νὰ στηριχθοῦν οἱ ὅποιες ρατσιστικές θέσεις τῶν Νεοπαγανιστῶν, πού μὲ τὴν ἐπιμονή τους αὐτὴ εὐτελίζουν τὸν Χριστόν, θέλοντας νὰ τὸν κάμουν «ἀμαρτίας διάκονο» (Γάλ. 2,17), δηλαδὴ δοῦλο τοῦ ρατσισμοῦ τους.

Αὐτό, πού τελικὰ ἐπιτυγχάνουν οἱ Νεοπαγανιστὲς καὶ Νεοειδωλολάτρες, εἶναι νὰ μένουν ξένοι καὶ πρὸς τὸν Χριστιανισμό, πού τὸν ἀπορρίπτουν ἀσυζητητί, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸν ἴδιο τὸν Ἑλληνισμό, διότι ἀρνοῦνται καὶ ἀπορρίπτουν τὴν ἱστορικὴ συνέχειά του στὴν ἀγιοπατερικὴ Ἑλληνορθοδοξία. Τεμαχιζόντάς τον δέ, καταστρέφουν τὴν ἐνότητά του, πού ὅμως τὴν σώζουν ἐλληνοποιημένοι συνειδησιακά Ἕενοι, ὅπως ὁ Ζὰκ Λακαριέρ, πού δὲν διστάζει νὰ δηλώνει: «Νιώθω τὸ ἴδιο, ἂν ἀκούσω ἓνα ζεϊμπέκικο, ἓνα ποίημα τοῦ Ἑλύτη ἢ βυζαντινὴ μουσικὴ. Ὑπάρχει ἓνα φῶς, πού ἐνώνει τὴν ἀρχαία καὶ τὴ σύγχρονη Ἑλλάδα» (Νέα, 12.6.2002). Πῶς μπορεῖ, λοιπόν, νὰ εὔρεθεῖ κάποια δυνατότητα συγκλίσεως Ὁρθοδοξίας καὶ Νεοπαγανισμοῦ; Κάτι τέτοιο θὰ ἀπαιτοῦσε ἓνα θαῦμα, ἰσοδύναμο μὲ νεκρανάσταση τῶν ἐμμενόντων στὴν πλάνη τῶν εἰδώλων.

Δὲν γράφω, λοιπόν, γιὰ νὰ προσεγγίσω ἢ νὰ ἐξιλεώσω τοὺς πολεμίους τῆς Ἑλληνορθοδοξίας. Τὴν ἐπιστροφή τους τὴν ἀφήνω στὴ Χάρη τοῦ Ἀληθινοῦ Θεοῦ. Γράφω γιὰ τοὺς ὁμοπίστους μου, τὰ ταπεινά μέλη τῆς Ἐκκλησίας, γιὰ νὰ ὀχυρώσουν τὴν πίστη τους καὶ νὰ ἀποφεύγουν τίς

παγίδες πού τούς στήνει ή νεοειδωλολατρία και νά μή κλονίζονται από τά σοφίσματά της. Διότι οί Νεοπαγανιστές ξέρουν νά έκμεταλλεύονται τό έθνικό και πατριωτικό αίσθημα, καλύπτοντας πίσω από τά έθνικιστικά συνθήματά τους τήν θρησκευτική πλάνη τους. Οί Νεοπαγανιστές δέ τής χώρας μας, πού έκμεταλλεύονται τόν πατριωτισμό τών άφελών, από τό 1998 μετέχουν στό «Παγκόσμιο Συμβούλιο Έθνικῶν (γρ. είδωλολατρικῶν) θρησκευιῶν» και έχουν συστήσει «Έπιτροπήν Πρωτοβουλίας διά τήν άναγνώρισιν τής Έλληνικῆς (γρ. είδωλολατρικῆς) Θρησκείας» από τό Κράτος. Μή πλανώμεθα, λοιπόν. Έχουν φθάσει σέ τέτοια διαστρέβλωση και τοῦ Χριστιανισμοῦ και τοῦ Έλληνισμοῦ, πού ή σύγκλιση εἶναι πιά άδύνατη. Χωρίς «κάθαρση τής καρδιάς» ό Τριαδικός Θεός μας δέν προσεγγίζεται. «Δείξόν μοι τόν άνθρωπόν σου, ἵνα σοι δείξω τόν Θεόν μου», εἶπε τόν β' αἰώνα ό άπολογητής Έπίσκοπος Άντιοχείας Θεόφιλος στόν πλατωνικόν Αὐτόλυκον.

Γι' αυτό τό βιβλίό αυτό μένει σέ κάποια βασικά θέματα, μή επιχειρώντας λεπτομερή άναίρεση τών θέσεών τους, παρά μόνο εκείνων, πού άποκαλύπτουν σαφέστερα τήν άγνοια και σκοτεινή σκοπιμότητά τους. Έπαναλαμβάνω, δέν επιχειρῶ νά τούς πείσω. Διότι δέν τό θέλουν. Άπλῶς σάν άλλος –μικρός και άσήμαντος– Παῦλος, προσπαθῶ νά τούς δείξω τόν δρόμο πρὸς τόν Ένα και Μόνο Σωτήρα, τόν Ίησοῦν Χριστόν. Σέ ὅσους, βέβαια, ὑπάρχει άκόμη ή «ζήτηση» τοῦ Άγ. Διονυσίου τοῦ Άρεοπαγίτου!

Μέρος Α'

1.1. ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΝΕΟΕΙΔΩΛΟΛΑΤΡΙΑΣ

Ὁ λόγος γιὰ τὴ νεοειδωλολατρία τῆς ἐποχῆς μας νομιμοποιεῖται νὰ ἀναφέρεται σὲ «πρόβλημα», διότι ἡ κίνηση ἢ τὸ κίνημα αὐτὸ παρακωλύει τὴν ὁμαλὴ συνέχεια τοῦ ἐθνικοῦ μας βίου, παρεμβάλλοντας παλινωδίες ἀναιρετικῆς τῆς ταυτότητάς μας. Ὀνομάζεται «νεοειδωλολατρία», «νεοπαγανισμός», ἢ καί (ὄχι εὐστοχα) «ἀρχαιολατρία», ἀλλὰ τὸ εὐστοχότερο ὄνομα τῆς κίνησης αὐτῆς θὰ ἦταν «ἀρχαιομανία», διότι προσλαμβάνει συχνὰ τὸν μανικὸ χαρακτήρα, πὺ ἀπέδιδε στοὺς Ἀρειανούς ὁ Μ. Ἀθανάσιος, ἀποκαλώντας τοὺς «ἀρειομανίτες», μανιακοὺς ὁπαδοὺς τοῦ Ἀρείου. Αὐτὴ ἡ «μανία» ἐγκλωβίζει τοὺς ἀρχαιολάτρεις τῆς ἐποχῆς μας σὲ ἓνα θανατηφόρο «ἀρχαιομονισμό», πὺ τεμαχίζει τὴν ἱστορικὴ μας ὕπαρξη, ὀδηγώντας μας στὸν «παπποῦ» μας, μὲ ἀπόρριψη ὅμως τοῦ «πατέρα» μας, τοῦ χριστιανικοῦ πατερικοῦ Ἑλληνισμοῦ, πὺ συνιστᾷ τὴ μόνη αὐθεντικὴ –καὶ φυσικὴ– ἱστορικὴ συνέχεια τῆς Ἑλληνικότητας.

Βιβλιογραφικά, τὸ πρόβλημα ἔχει ἀντιμετωπισθεῖ ἤδη μὲ ἀποτελεσματικὸ τρόπο. Ὁ π. Κυριακὸς Τσουρός, ὁ π. Ἄρσ. Βλιαγκόφτης (στὸ περιοδικὸ *Διάλογος*) ἢ τὸ τεῦχος 69 (1999) τοῦ γνωστοῦ περιοδικοῦ *Σύναξη* ἐρευνοῦν τὸ θέ-

μα σὲ πλάτος καὶ βάθος, δίνοντας σημαντικές ἀπαντήσεις στὰ σχετικὰ προβλήματα καὶ βοηθώντας στὴν ὑπέρβασή τους. Ἀκόμη ἐνδιαφέροντα καὶ χρήσιμα γιὰ τὸ θέμα μας στοιχεῖα προσφέρουν καὶ τὸ περιοδικὸ Ἔβατον, ἐκδιδόμενο στὴ Θεσσαλονίκη (ἀρ. 26/1999), ὡς καὶ ἡ δημοσιογραφικὴ ὁμάδα «Ἴος» τῆς Κυριακάτικης Ἐλευθεροτυπίας σὲ διάφορα φύλλα τῆς. Ἡ προσπάθειά μας ἐδῶ ἐντοπίζεται στὴν προσφορὰ κάποιων ἐρμηνευτικῶν κλειδιῶν γιὰ τὴν κατανόηση τῶν συμπεριφορῶν καὶ τῶν λόγων τῶν ἀρχαιολατρῶν μας.

Βέβαια, τὰ ἀρχαιολατρικὰ αὐτὰ κινήματα-ρεύματα δὲν εἶναι φαινόμενο ἀποκλειστικὰ τῆς ἐποχῆς μας, ἐφ' ὅσον κάποιες ἀρχαιολατρικὲς ἐκδηλώσεις δημιουργοῦσαν καὶ στὸ παρελθὸν προβλήματα μὲ τὴν προκλητικότητά τους. Ἔτσι, τὸ 1960 (περιοδ. Τρεῖς Ἱεράρχαι, Σεπτ. 1960) δημοσιεύθηκε κείμενο τοῦ μακαριστοῦ π. Ἐπιφανίου Θεοδοροπούλου, ἀναφερόμενο στὴν ἐπικείμενη «ἀφή» τοῦ «ἀπολλωνίου φωτός» (κατὰ τὴν ἐφημερίδα Καθημερινή, φ. 12, Αὐγ. 1960) στὴν ἀρχαία Ὀλυμπία, στὸ ὁποῖο διαβάζουμε καὶ τὰ ἑξῆς: «Θεέ μου! Ἀνέζησε λοιπὸν μετὰ εἴκοσιν ὄλους αἰῶνας ἡ ἀρχαία θρησκεία τῶν κλεπτῶν καὶ μοιχῶν θεῶν τοῦ Ὀλύμπου, ἀνέστησαν τὰ ὑπὸ τοῦ θεολήπτου Παύλου συντριβέντα εἰδῶλα αὐτῶν, ἀνηγέρθησαν οἱ πεπτωκότες βωμοί, ἐπανῆλθον αἱ ἱερεῖαι τῆς εἰδωλολατρίας, ἐπανεῦρεν ὁ Φοῖβος καλύβην καὶ “παγὰν λαλέουσαν” καὶ “μάντιδα δάφνην”; Δὲν ἐφώτισε τὴν ἀνθρωπότητα τὸ ἀνέσπερον Φῶς τῆς Βηθλεέμ καὶ στρεφόμεθα πρὸς τὸ “ἀπολλώνιον φῶς” τῆς ἀρχαίας εἰδωλολατρίας; [...] ὦ Κύριε! Μὴ στήσης ἡμῖν τὴν ἀμαρτίαν ταύτην τῆς ὑφ' ἡμῶν φρι-

κτῆς προδοσίας Σου!».

Τὸ θέμα ἤδη ἀντιμετώπισε, κατὰ τρόπο μάλιστα ικανοποιητικό, ὁ μεγάλος ἱστορικός μας Κωνσταντῖνος Παπαρρηγόπουλος (1815-1891) στὴν *Ἱστορία του*. Κατὰ τὸν Παπαρρηγόπουλο (βλ. *Μαρτυρία Α'*), στὴ συνάντηση Ἑλληνισμοῦ-Χριστιανισμοῦ διαμορφώθηκαν τρεῖς «μερίδες»: *Πρώτη* εἶναι «οἱ προθύμως ἀσπασθέντες» τὸν Χριστιανισμό. Εἶναι αὐτοὶ ποὺ «ἐβαπτίσθησαν» ὀλόκληροι στὴ νέα Πίστη, «πέθαναν» δηλαδὴ καὶ «ἀναστήθησαν» στὴν «καινὴ ἐν Χριστῷ» ζωὴ καὶ πραγματικότητα. Ἡ β' μερίδα εἶναι «ἡ συγκειμένη ἐκ τῶν κατωτάτων τῆς κοινωνίας τάξεων, περιλαμβάνουσα ὅμως καὶ οὐκ ὀλίγους λογίους ἀνδρας», ποὺ ἔμεινε προσηλωμένη στοὺς τύπους τῆς ἀρχαίας θρησκείας (ἐθνικὰ ἔθιμα, δεισιδαιμονίες κ.τ.δ.). Ἔχει ἐπισημανθεῖ ἀπὸ τοὺς ἐρευνητὲς τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς θρησκείας ὅτι στοὺς χώρους τῆς λογιόσυνης ἢ ἐξάπλωση τοῦ χριστιανικοῦ κηρύγματος δὲν ἀντιμετώπισε σοβαρὰς δυσκολίες· αὐτὸ συνέβη στὰ λαϊκὰ στρώματα, καὶ κυρίως τὸν ἀγροτοποιμενικὸ πληθυσμὸ, διότι ἦταν –καὶ ἔμενε– στενὰ δεμένος μὲ τὶς λαϊκὰς θεότητες καὶ δοξασίες. Τὴν *τρίτη μερίδα* ἀποτελοῦσαν φιλοσοφοῦντες καὶ διανοούμενοι, ποὺ ἐπεδίωξαν νὰ «ἐκλογικεύσουν» (ἐκφιλοσοφήσουν) τὸν Χριστιανισμό, καταργώντας τὸ ὑπέρλογο τῆς Θεανθρωπότητος καὶ ὀδηγώντας ἔτσι στὴ νόθευση τοῦ Χριστιανισμοῦ, δηλαδὴ στίς αἱρέσεις. Οἱ αἱρετικοὶ (Ἄρειος, Ἀπολλινάριος, Νεστόριος κ.λπ.) ἦσαν φιλοσοφοῦντες (χριστιανοὶ στοχαστές), δεμένοι στὴ «λογικὴ» τῶν φιλοσοφικῶν συστημάτων τῆς ἀρχαιότητος καὶ κινούμενοι ὄχι πρὸς τὰ ἐμπρός, ὅπως ὁ Χριστιανισμός, ἀλλὰ πρὸς τὰ πίσω· ὄχι πρὸς τὸ